

Jak sledovat studijní mobilitu ve vysokoškolském vzdělávání?

Helena Pavlíková, Andrea Turynová

Jak ukázala srovnávací studie sítě Eurydice *Mobility Scoreboard. Higher Education Background Report* (Srovnání ukazatelů studijní mobility, Podkladová studie o vysokoškolském vzdělávání), mobilitu studentů vysokých škol lze sledovat pomocí souhrnných ukazatelů studijní mobility, tzv. *scoreboard indicators*. Studie pracuje se šesti souhrnnými ukazateli v pěti tematických oblastech: informace a poradenství, jazyková příprava, přenositelnost grantů a půjček, podpora studentů ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí a uznávání studijních výsledků (dva ukazatele). Souhrnné ukazatele vznikly na základě analýzy řady dílčích aspektů. Míra naplnění jednotlivých indikátorů je ve studii definována pomocí určených kritérií a barevně rozlišena do 5 kategorií. Jednotlivé země se tak podle míry naplnění jednotlivých souhrnných ukazatelů vyskytují ve spektru, jehož mezními barvami jsou zelená – kritéria jsou zcela splněna – a červená – žádný ze zkoumaných prvků není přítomen. Všechny souhrnné ukazatele a míra jejich naplnění jsou pak uvedeny v závěrečné tabulce. Stejně tak čtenář v publikaci najde i statistické ukazatele věnované mobilitě vyjíždějících studentů z EU a z dalších evropských zemí, které se na této studii podílely.

Údaje v publikaci se vztahují k referenčnímu roku 2015/2016 a poskytlo je 28 členských zemí EU, Bosna a Hercegovina, Island, Lichtenštejnsko, Černá Hora, Norsko, Srbsko a Turecko.

Pokusíme-li se ve zkratce shrnout výstupy studie a sledujeme-li míru naplnění jednotlivých souhrnných ukazatelů, jsou na tom zmíněné země nejlépe, pokud jde o jazykovou přípravu, která studentům umožňuje uskutečnit studijní mobilitu. Naproti tomu, pokud jde o uznávání kvalifikací a finanční podporu sociálně znevýhodněných studentů, mají země co zlepšovat. Z ukazatele popisujícího uznávání kvalifikací vyplynulo, že celá řada evropských států má k automatickému uznávání kvalifikací ještě relativně daleko. Také využívání Evropského systému akumulace a přenosu kreditů (ECTS), jehož prostřednictvím by měly být uznávány výsledky učení, má své rezervy a je poněkud nejednotné a rozporuplné. V řadě zemí například nemusí být ECTS považován za hlavní kreditový systém a v rámci hodnocení kvality často není prioritou sledovat jeho správné využívání. Sociálně znevýhodněným studentům poskytuje většina vysokoškolských systémů nějakou formu podpory, neexistuje zde však národní cíl pro účast těchto studentů na mobilitách, ani se neprovádí monitoring toho, kolik takových studentů se mobilit účastní (mimo monitoring, který je povinný v rámci programu Erasmus+). Na základě ukazatele věnovaného přenositelnosti domácích veřejných grantů a státem podporovaných půjček zjišťujeme, že pouze devět vzdělávacích systémů tento indikátor naplňuje nejvyšší měrou. Informační servis a poradenství je ve většině zemí poměrně funkční.

Z porovnání všech evropských států vyplývá, že mezi vzdělávacími systémy jednoznačně vyniká Vlámské společenství Belgie, které čtyři z pěti ukazatelů naplňuje v nejvyšší míře. Velký pokrok v oblasti mobilit vykazují Německy mluvící společenství Belgie, Lucembursko a Polsko. Česká republika se řadí k zemím, které si vedou dobře, ale ani jeden z ukazatelů nenaplňuje nejvyšší měrou – zároveň ale ani tou nejnižší. Na opačném konci spektra pak stojí země, které se implementací opatření podporujících mobilitu budou muset ještě značně věnovat (Bulharsko, Bosna a Hercegovina či Srbsko). Obecně lze však prakticky u všech států najít ještě dostatek prostoru ke zlepšení.

Souhrnné ukazatele mobility (Mobility Scoreboards) ve vysokoškolském vzdělávání, 2015/16¹

Země	Indikátor 1: Poradentství a informování o studijní mobilitě	Indikátor 2: Jazyková příprava	Indikátor 3: Přenositelnost veřejných grantů a půjček	Indikátor 4: Podpora studijní mobility znevýhodněným studentům	Indikátor 5: Uznávání studijních výsledků prostřednictvím ECTS	Indikátor 6: Uznávání kvalifikace pro studijní mobilitu
Belgie (BE fr)	Yellow	Orange	Red	Yellow	Green	Green
Belgie (BE de)	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
Belgie (BE nl)	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Green
Bulharsko	Red	Green	Red	Red	Red	Orange
Česká republika	Green	Green	Yellow	Yellow	Green	Green
Dánsko	Yellow	Green	Green	Yellow	Green	Orange
Německo	Green	Orange	Green	Yellow	Green	Orange
Estonsko	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Orange	Orange
Irsko	Yellow	Red	Green	Yellow	Orange	Orange
Řecko	Orange	Green	Red	Yellow	Green	Red
Španělsko	Yellow	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Orange
Francie	Green	Green	Green	Yellow	Orange	Orange
Chorvatsko	Green	Orange	Yellow	Yellow	Red	Orange
Itálie	Orange	Green	Yellow	Green	Green	Orange
Kypr	Red	Green	Green	Yellow	Green	Orange
Lotyšsko	Yellow	Green	Orange	Red	Red	Orange
Litva	Yellow	Green	Orange	Yellow	Green	Orange
Lucembursko	Yellow	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow
Maďarsko	Yellow	Orange	Yellow	Yellow	Red	Orange
Malta	Orange	Green	Orange	Yellow	Green	Green
Nizozemsko	Green	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow
Rakousko	Green	Yellow	Green	Green	Green	Orange
Polsko	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Green	Green
Portugalsko	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Green	Yellow
Rumunsko	Green	Green	Red	Red	Green	Orange
Slovensko	Red	Yellow	Green	Yellow	Green	Orange
Slovensko	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Red	Yellow
Finsko	Green	Green	Green	Yellow	Orange	Orange
Švédsko	Yellow	Orange	Green	Yellow	Red	Green
Spojené království (ENG)	Green	Orange	Orange	Green	Red	Red
Spojené království (WLS)	Green	Orange	Orange	Green	Red	Red
Spojené království (NIR)	Green	Orange	Orange	Green	Red	Red
Spojené království (SCT)	Green	Red	Green	Green	Green	Red
Bosna and Hercegovina	Orange	Green	Red	Red	Red	Orange
Švýcarsko	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
Island	Red	Green	Green	Red	Yellow	Green
Lichtenštejnsko	Yellow	Green	Green	Yellow	Green	Orange
Černá Hora	Orange	Green	Green	Red	Green	Orange
Bývalá jugoslávská republika Makedonie	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
Norsko	Orange	Green	Green	Yellow	Red	Green
Srbsko	Orange	Green	Red	Red	Yellow	Red
Turecko	Orange	Yellow	Red	Red	Yellow	Orange

Zdroj: Eurydice.

N. A. – data nejsou k dispozici

Nejvyšší míra naplnění ukazatele

Nejnižší míra naplnění ukazatele

¹ Překlad anglického originálu: Figure I: Mobility Scoreboard indicators in higher education, 2015/16

Více informací k tématu, stejně jako další analýzy a publikace týkající se vzdělávání v Evropě, naleznete na webu Eurydice (<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>).

Publikace *Mobility Scoreboard. Higher Education Background Report* je ke stažení v EU Bookshop Evropské komise (<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/97c912df-b535-11e6-9e3c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-31392035>).